

Moderne former for slaveri i en globaliseret verden: forbrug, eksportvarer og arbejdsforhold i globale værdikæder

Mit navn er Birgitte Krogh-Poulsen. Jeg har boet og arbejdet mange år i Afrika og Asien, bl.a. i Zambia i næsten otte år og senest i Thailand. Jeg har arbejdet med børns rettigheder og bekæmpelse af børnearbejde, slaveri og menneskehandel i mere end 15 år. Når jeg tager ud på skoler, som en del af Salaam er det for at lave oplæg og workshops om børnearbejde og moderne slaveri, som er det, jeg beskæftiger mig allermest med.

Globaliseringen har betydet at verdens rige og fattige lande bliver bundet stadig tættere sammen, ikke mindst gennem handel og globale værdikæder. Madvarer, som kaffe, chokolade og tun og forbrugsgoder som tøj og elektronik produceres i stadig større grad i lav- og mellemindkomstlande og handles til rige lande. Her konfronteres forbrugere i stigende grad med, at deres valg og forbrug påvirker mennesker andre steder i verden meget direkte og der er stigende opmærksomhed på (dårlige) arbejdsforhold i produktionen af forbrugsgoder og fødevarer i lav- og mellemindkomstlande.

I oplægget om globalisering og moderne slaveri undersøger vi, hvordan helt almindelige produkter nogle gange produceres under uacceptable vilkår, somme tider ved brug af børnearbejde og/eller moderne former for slaveri. I oplægget bruger jeg eksempler fra mit eget arbejde, bl.a. i den globale fiskeindustri, særligt i Thailand, og mit arbejde med at bekæmpe børnearbejde i landbruget, bl.a. i produktionen af kaffe, te, tobak og kakao, i forskellige lande i Afrika.

Vi ser også på de internationale konventioner, som definerer hvad slaveri/tvangsarbejde og børnearbejde er og på de strategier, som forskellige lande og institutioner bruger til at bekæmpe slaveri, særligt i forhold til "globale produkter". I løbet af oplægget viser jeg en række korte film og nyhedsklip, som illustrerer de forskellige problemstillinger. Filmene er fortrinsvis på engelsk og oplægget er derfor bedst egnet til ungdomsuddannelserne og evt. folkeskolens 9. klasse.

Mit oplæg varer ca. en time, inklusive film, og derefter er der tid til spørgsmål og diskussion. Vi følger nogenlunde denne skabelon, som kan justeres efter behov:

1. Goddag og en kort introduktion
2. Hvad er tvangsarbejde, børnearbejde og moderne slaveri? Elevernes egne definitioner, et kig på internationale konventioner, en kort film
3. Eksempler – hvem ender i slaveri og hvorfor? Hvad sker der med mennesker som ender i moderne slaveri? Cases og/eller animation/musik video fra Myanmar
4. Hvor findes moderne slaveri? Vi ser på globale værdikæder og sammenhængen mellem rige og fattige lande med udgangspunkt i den globale fiskeindustri. Nyhedsklip (Al-Jazeera) inddrages evt.
5. Hvad kan man gøre for at komme slaveri til livs? Hvad kan (skal) regeringer gøre i forhold til lovgivning, retshåndhævelse og forebyggelse? Hvad kan virksomheder, fagforeninger og frivillige organisationer gøre? Og hvad kan almindelige forbrugere gøre?
6. Diskussion.

Oplægget kan f.eks. bruges i forbindelse med undervisning i samfundsfag, historie og almen studieforberedelse. Oplægget kan desuden udvides til en halv- eller heldagsworkshop i samarbejde med skolens lærere, hvor eleverne bearbejder stoffet i mediefag, billedkunst, som teater, på skrift, i musik osv.